

## БІОЛОГІЧНІ ПРЕПАРАТИ У ТЕХНОЛОГІЯХ ВИРОЩУВАННЯ БОБОВИХ КУЛЬТУР

КАРПЕНКО ВІКТОР ПЕТРОВИЧ, доктор с.-г. наук, професор кафедри біології  
ПРИТУЛЯК ЮЛІЯ ВОЛОДИМИРІВНА, аспірантка кафедри біології  
Уманський національний університет садівництва, м. Умань

Одним із головних завдань аграрного сектору економіки України є стабілізація виробництва високоякісної продукції рослинництва. У вирішенні даної проблеми важливого значення набуває вдосконалення агротехнологічного процесу вирощування основних сільськогосподарських культур, у тому числі й бобових. Відомо, що технології вирощування базуються на широкому застосуванні мінеральних добрив і пестицидів, проте в останні роки вагому частку у вирощуванні почали займати біологічні препарати.

Дослідженнями О. М. Григор'євої (2014) доведено, що у технології вирощування сої економічно доцільним є застосування мікробного препарату комплексної дії Ризогумін (200 г/га) з регулятором росту Біолан (20 мл/га). Дана композиція препаратів дала можливість додатково отримати 0,29 т/га (або 13,1%) зерна сої.

За допосівної інокуляції насіння мікробним препаратом комплексної дії Ризогумін (2,0 л/т) та внесення мінеральних добрив як окремо, так і в суміші, одержано підвищення зернової продуктивності посівів чини посівної до рівня 1,89 і 2,06–2,57 т/га, а при їх поєднанні – 2,16–2,67 т зерна з 1 га відповідно (Єремко Л. С., Бужин В. М., 2019).

За результатами досліджень А. В. Багана, С. М. Шкалій, Ю. М. Барата (2020) було встановлено, що за обробітку насіння нуту інокулянтном «Біомаг нут» (700 мл/т) насіння продуктивність посівів перевищувала контроль у середньому на 3,6–17,5% за урожайності 2,04 і 2,26 т/га.

Дослідженнями В. П. Карпенка та О. О. Коробка (2018) встановлено, що найвищий показник врожайності зерна нуту було одержано у варіанті використання гербіциду Панда в нормі 4,0 л/га на фоні обробки насіння перед сівбою регулятором росту рослин Стимпо (0,025 л/т) і мікробним препаратом Ризобофит (1,0 л/т), що на 69% перевищувало контроль.

М. В. Капінос (2020) повідомляє, що найвищу врожайність гороху була отримано у варіанті з обробкою насіння перед сівбою регулятором росту рослин АКМ (0,3 л/т) і біопрепаратом Ризобофит (0,5 л/т), що перевищувало контроль на 0,39 т/га.

За поєднаної обробки насіння гороху мікробними препаратами Ризогуміном (200 г/га) і Поліміксобактерином (500 мл/га) збільшення урожайності зерна гороху складало у порівнянні з контролем на 0,34–0,46 т/га або 10,3–13,0%. (Телекало Н. В., 2016).

Таким чином, обробка насіння бобових культур біологічними препаратами є дієвим засобом у покращенні структури врожаю і підвищення продуктивності посівів.